

Perspectiefnota 2020

Inhoud

Inhoud	1
1. Inleiding	2
2. De financiële vooruitzichten	4
2.1. Algemeen	4
2.2. Meerjarenperspectief.....	4
2.3. Onzekerheden en risico's	8
3. De plannen in 2020	10
4. Nieuwe bestedingswensen	32
5. De lasten voor de inwoners	37
Bijlage - kaders begroting 2020.....	38

1. Inleiding

Wat gaan we dóen?

In deze Perspectiefnota zetten we onze plannen voor 2020 op een rij. Daarbij ligt het accent op wat we concreet gaan doen. Op wat we willen bereiken.

Nieuwe wensen

Het is nog maar een paar maanden geleden dat ons uitvoeringsprogramma in de gemeenteraad aan de orde was. De gemeenteraad heeft toen besloten om het geld beschikbaar te stellen dat nodig is om dat uitvoeringsprogramma te kunnen uitvoeren. Daarom is het aantal nieuwe financiële wensen in deze perspectiefnota beperkt.

Een ander aspect van 'nieuwe wensen' is het volgende. Steeds vaker nemen inwoners in wijken of dorpen het initiatief om iets te realiseren, vaak in de openbare ruimte. Dat is ook wat we graag willen! Tegelijk komen met zulken initiatieven meestal financiële gevolgen mee: plannen uitvoeren kost geld; en het mee helpen voorbereiden en begeleiden vraagt ambtelijke inzet.

We zullen daarom als college die gevolgen zo veel mogelijk meteen in beeld brengen. Bijvoorbeeld door een bestedingswens op te nemen. Of door prioriteiten te stellen in de ambtelijke werkzaamheden. Daarbij geldt overigens: het is niet altijd (alleen) de gemeente die moet betalen.

De opzet van de Perspectiefnota

De opzet van de Perspectiefnota is de volgende.

- *De financiële vooruitzichten*

In Hoofdstuk 2 laten we zien hoe we er financieel voorstaan. Niet alleen voor 2020 maar ook voor de jaren erna. Daarbij sluiten we aan bij wat we in het uitvoeringsprogramma hebben opgeschreven. We laten zien wat er na die tijd tot het moment van schrijven van deze perspectiefnota is veranderd.

We geven apart aandacht aan de onderwerpen waar we onzekerheden en risico's zien. Die informatie helpt de gemeenteraad, het college en de organisatie om zorgvuldig af te wegen hoeveel van de financiële ruimte de gemeenteraad daadwerkelijk wil uitgeven.

- *De plannen in 2020*

Hoofdstuk 3 is het centrale hoofdstuk. Daarin staan onze plannen voor 2020. We sluiten zoveel mogelijk aan bij (de volgorde van) het uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma staan ook plannen die we al in 2019 realiseren. Die nemen we daarom niet in deze perspectiefnota op, behalve als ze doorlopen in 2020.

- *Nieuwe bestedingswensen*

In een enkel geval is er voor die plannen extra geld nodig. Die nieuwe bestedingswensen staan in Hoofdstuk 4.

- *De lasten voor de inwoners*

In Hoofdstuk 5 geven we kort aandacht aan de lasten voor onze inwoners.

- *Kaders*

In een bijlage staan de kaders die we bij deze perspectiefnota en straks ook bij de concept begroting hanteren.

Het karakter van de Perspectiefnota

Deze perspectiefnota is voor ons als college de aanloop naar het opstellen van de concept begroting.

In de eerste plaats staan er daarom de plannen in die wij, als vervolg op het coalitieakkoord en het uitvoeringsprogramma, willen realiseren. Wij zijn benieuwd naar de mening van de gemeenteraad daarover.

In de tweede plaats willen wij graag weten of de gemeenteraad eigen wensen heeft. En als dat zo is, in welke richting de gemeenteraad daarvoor de dekking zoekt.

De opvattingen van de gemeenteraad over onze plannen en de eigen wensen van de gemeenteraad zijn voor ons de input voor het opstellen van de concept begroting 2020. Daarbij is het voor ons wel belang om te weten welke voorstellen op een meerderheid in de gemeenteraad kunnen rekenen.

In de aanloop naar het debat over deze perspectiefnota heeft de gemeenteraad zijn eerste bijeenkomst over de vraag: 'gaan we als gemeenteraad een gemeentebrede visie ontwikkelen, hoe ziet dat er uit en hoe gaan we dat doen'?

Het kan zijn dat de gemeenteraad in zo'n gemeentebrede visie andere accenten gaat leggen dan in het coalitieakkoord en het uitvoeringsprogramma. We staan daar als college voor open en we zijn benieuwd of u ons daarover in het gemeenteraadsdebat over de perspectiefnota al iets kunt meegeven.

2. De financiële vooruitzichten

2.1. Algemeen

Over de algemene economische ontwikkelingen is het lastig voorspellingen te doen. Ook al is het zo dat juist die ontwikkelingen voor een groot deel bepalen hoe onze financiën er over een langere periode uit zullen zien.

Als we alleen benoemen wat actueel is, dan is de economie redelijk stabiel. Tegelijk staan de inkomsten die de gemeenten van het Rijk krijgen onder druk. Dat komt omdat het Rijk minder uitgeeft dan verwacht. Daardoor krijgen we als gemeenten ook minder geld (samen de trap op en af).

Onder 2.3. gaan we verder in op de onzekerheden en risico's in onze eigen Middendrentse financiën.

2.2. Meerjarenperspectief

Inleiding

Hierna staat in tabellen het financiële perspectief voor de komende jaren. Deze tabellen sluiten aan bij de tabellen die u heeft gekregen in de brief bij het uitvoeringsprogramma.

De afgelopen weken hebben we alle lopende budgetten in de begroting weer aangepast. Daarbij hebben we rekening gehouden met de kaders zoals die achteraan deze perspectiefnota staan opgenomen.

Structurele bestedingsruimte

	2020	2021	2022	2023
Bestedingsruimte vóór het uitvoeringsprogramma	1.429.027	1.424.542	1.516.956	1.571.233
Effecten uitvoeringsprogramma	-1.008.000	-1.056.000	- 1.256.000	-1.256.000
Bestedingsruimte als gevolg van het uitvoeringsprogramma	421.027	368.542	260.956	315.233
Veranderingen ná het uitvoeringsprogramma¹				
Effecten voorjaarsnota 2019	-56.265	-23.100	-23.000	-23.000
Hoger krediet nieuwbouw VO	- 71.677	-71.677	-71.677	-71.677
Indexeringen	-31.704	-62.614	-107.460	-152.213
Leerlingenvervoer	77.700	77.700	77.700	77.700
Belastingen	-32.224	-27.264	-27.280	-27.280
Inzet social media	-20.000	0	0	0
Juridische kosten	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Gemeenschappelijke regelingen	-87.026	-35.301	-40.062	-57.929
Correctie salariskosten ²	141.072	216.997	242.781	208.415
Leges begraafrechten	-44.291	-48.533	-48.533	-48.533
Saldo overige actualisering	-13.074	-11.973	-12.058	-12.058
Saldo veranderingen na het uitvoeringsprogramma	-157.489	-5.766	-29.589	-126.575
Structurele bestedingsruimte in Perspectiefnota	263.538	362.776	231.367	188.658
niet cumulatief ³		99.238	- 131.409	-42.709

Incidentele bestedingsruimte (I)

¹ Hier staan de veranderingen genoemd van € 20.000 of meer.

² De belangrijkste oorzaak van deze post is dat op basis van een eerder genomen besluit kosten beschermd wonen niet ten laste van het salarisbudget moeten komen maar ten laste van het WMO-budget. Binnen het WMO-budget kan dat nu nog neutraal gebeuren, binnen de beschikbare budgetten.

³ De rij 'niet-cumulatief' betekent: welk bedrag resteert er in het volgende jaar, als de gemeente de bestedingsruimte in het lopende jaar helemaal opmaakt. Anders gezegd: als de gemeenteraad in 2020 en 2021 alle ruimte opmaakt, is er de jaren erna een tekort

Hieronder staan de vrije reserves. Dat zijn de reserves die geen onderdeel uitmaken van het reserves die een verplicht onderdeel zijn van het weerstandsvermogen. We hebben de bedragen geraamd naar de stand van eind 2021

	openbare ruimte	woon- en leefomgeving	conjunctuur-reserve ⁴	overige vrije reserves	totaal geraamd eind 2021
Saldo vóór het uitvoeringsprogramma	712.468	572.442	7.585.181	174.742	9.044.833
Effecten uitvoeringsprogramma	-460.000	-325.000	-6.224.000	-32.000	-7.041.000
Saldo als gevolg van uitvoeringsprogramma	252.468	247.442	1.361.181	142.742	2.003.833
Veranderingen na het uitvoeringsprogramma					
Effecten voorjaarsnota 2019	-63.215	-124.666			
75 jaar bevrijding		-75.000			
Effecten jaarrekening 2018	335.360	335.360	768.916		
Saldo veranderingen ná het uitvoeringsprogramma	272.145	135.694	768.916	0	980.087
Incidentele bestedings-ruimte in Perspectiefnota	524.613	383.136	2.130.097	142.742	3.180.588

In de aanbestedingsbrief bij het uitvoeringsprogramma hebben we een uitgangspunt voor de incidentele vrije reserves geformuleerd. Kort samengevat: we houden voorlopig € 2 miljoen in reserve. Incidentele meevallers voegen we daar weer aan toe. Op die manier willen we weer op € 3 miljoen uitkomen. Daarvan is dan € 2 miljoen beschikbaar voor het sociaal domein.

Als u in het licht van die voorgeschiedenis naar het overzicht van de reserves kijkt, leidt dat tot de volgende conclusie.

Er is zonder rekening te houden met nieuwe bestedingswensen (afgerond) € 3 miljoen aan vrije reserves. Daarvan is € 2 miljoen bestemd als buffer voor het sociaal domein. Hieronder komen we daar nog op terug.

⁴ De Conjunctuurreserve is onderverdeeld in een deel Sociaal Domein en een deel Algemeen. Dit onderscheid is niet formeel vastgelegd in de Nota Reserves en voorzieningen, maar wordt wel vaak als zodanig gehanteerd. In de voorlopige eindstand op 31-12-2018 zit € 7,1 mln Sociaal Domein en ruim € 700.000 algemeen.

Incidentele bestedingsruimte (II)

De gemeenteraad stelt regelmatig kredieten beschikbaar voor investeringen. De kapitaallasten die daarbij horen, komen dan als structurele uitgaven ten laste van de exploitatiebegroting.

In een aantal gevallen geven we echter het krediet nog niet meteen uit. Dan is er dat jaar ook geen sprake van de bijbehorende de structurele kapitaallasten. Die bedragen zijn dan incidenteel in dat jaar voor iets anders te gebruiken.

In 2020 gaat het daarbij naar verwachting om € 1,1 miljoen. De gemeenteraad heeft bij het beleid voor wegen en bruggen gezegd dat ze die zogeheten onderuitputting kapitaallasten wil toevoegen aan de reserve dekking kapitaallasten voor wegen en bruggen.

Het benodigde bedrag voor wegen en bruggen is op 1 januari 2028 € 14.486.000. Op basis van de actuele cijfers is er op dat moment € 11.323.000 beschikbaar. Dat betekent dat er de komende acht jaar jaarlijks gemiddeld € 395.000 uit de onderuitputting kapitaallasten naar deze reserve moet.

Tegelijk leiden de nieuwe incidentele bestedingswensen in deze perspectiefnota voor 2020 ertoe dat de vrije reserves uitkomen op € 2.953.588. Dat is dus iets lager dan de gewenste € 3 miljoen.

We stellen daarom voor om in 2020 van de € 1,1 miljoen onderuitputting kapitaallasten opnieuw eerst een bedrag van € 1.053.788 te gebruiken voor een aanvulling op de reserve kapitaallasten. Daarnaast voegen we een bedrag van € 46.412 toe om de vrije reserves aan te vullen tot € 3 miljoen.

Nota reserves en voorzieningen

We gaan u na de zomer 2019 een nieuwe nota reserves en voorzieningen voorleggen. Daarin zullen we voorstellen doen voor een nieuwe opzet en/of verdeling van de reserves, aansluitend aan wat we hiervoor daarover geschreven hebben.

Meicirculaire

Op het moment dat we deze perspectiefnota schrijven, is de meicirculaire van het Rijk net verschenen. De precieze doorrekening voor onze gemeente kennen we nog niet. Daarover proberen we u zo snel mogelijk apart te informeren.

Onze eerste indruk is dat het effect van de meicirculaire richting neutraal gaat: minder geld van het Rijk door de methodiek 'samen de trap op en af', extra geld voor de Jeugdhulp.

2.3. Onzekerheden en risico's

Algemeen

Zoals we in paragraaf 2.1. al schreven: het zijn voor een groot deel de algemene economische ontwikkelingen die de financiële situatie van onze gemeente bepalen. Die algemene economische situatie ervaren wij momenteel als redelijk stabiel en positief. Tegelijk blijven we vasthouden aan gedegen financieel beleid. Daarmee staan we in Midden-Drenthe in een lange traditie. Dat heeft er mede voor gezorgd dat we er als gemeente financieel nog steeds gezond voorstaan.

Het sociaal domein

De financiële verwachtingen voor het sociaal domein zijn onzeker. Ze baren ons daarom ook zorgen.

Op dit moment hebben we de begroting zo ingericht, dat we de totale uitgaven voor het sociaal domein (en wat daar onder valt hebben we als gemeente zelf bepaald) kunnen betalen uit de middelen die de gemeenteraad daarvoor beschikbaar heeft gesteld.

Binnen die totale middelen zien we dat we een tekort hebben op de Jeugdhulp dat we opvangen met de overschotten binnen met name de WMO.

We verwachten dat die overschotten de komende jaren zullen afnemen. Onder andere door een lager overschot beschermd wonen en de invoering van het abonnementstarief in de WMO.

Tegelijk vragen we ons af of we als gemeente in die zelfde periode de tekorten op de Jeugdhulp aanzienlijk kunnen verminderen. Daarmee ontstaat het risico dat we de komende jaren elders in de begroting ruimte moeten vinden om die tekorten op te vangen. Bij de nieuwe aanbesteding WMO en Jeugdhulp die we samen met de andere gemeenten in Noord en Midden Drenthe doen, zoeken we daarom nadrukkelijk naar mogelijkheden om de kosten te beheersen.

In hoofdstuk 3 komen we op het sociaal domein terug.

Plannen in ontwikkeling

In het uitvoeringsprogramma staat een aantal plannen en uitdagingen waar we nog geen financiën aan gekoppeld hebben. Bij de verdere ontwikkeling van die plannen zullen we zorgvuldig omgaan met de verwachtingen van de inwoners en de gemeenteraad over de mogelijke kosten én de beschikbare middelen.

Marktontwikkelingen

We hebben gemerkt dat de prijzen in met name de 'harde' sector (wegen, gebouwen e.d.) de afgelopen periode sterk zijn gestegen. Dat kan zich de komende periode vertalen in hogere kosten bij aanbestedingen. We gaan in de aanloop naar de begroting verder onderzoeken of dit het geval zal zijn en wat dat voor onze keuzes betekent.

Conclusie

De conclusie aan het eind van dit hoofdstuk is naar onze opvatting dat het niet verstandig is om alle beschikbare vrije ruimte voor 2020 al in te zetten.

3. De plannen in 2020

Hieronder staat wat we in 2020 gaan realiseren. De volgorde van de onderwerpen sluit zo veel mogelijk aan bij de volgorde in het uitvoeringsprogramma. We verwijzen bij het onderwerp tussen haakjes naar het nummer uit het uitvoeringsprogramma. Dat programma sturen we als bijlage met de perspectiefnota mee.

Tijdens de bespreking van de Voorjaarsnota 2019 in de raadscommissies, hebben commissieleden aandacht gevraagd voor de grotere projecten, zoals bijvoorbeeld het centrumplan Beilen. De vraag daarbij was: hoe geeft het college inzicht in de voortgang daarvan?

Het is ons voornemen om dat, meer nog dan tot nu toe, te doen in de rapportages binnen de planning- en controlcyclus (begroting, voor- en najaarsnota en jaarrekening). We zullen in afstemming met u een vorm zoeken die recht doet aan uw vraag.

Met deze aanpak komen we aan uw wens tegemoet en houden we tegelijk het aantal rapportagemomenten en rapportagestromen beperkt en efficiënt.

Digitale organisatie (5.1.1.)

Dienstverlening en digitalisering

De wereld om ons heen verandert, digitalisering gaat snel. Het is onze ambitie om te blijven aansluiten bij die steeds veranderende samenleving.

Om onze inwoners, bedrijven en instellingen goed en eigentijds te bedienen - de mens staat daarbij centraal! - is een goede (digitale) informatievoorziening/ICT cruciaal.

We zorgen daarbij voor een goede balans tussen de digitale mogelijkheden die er zijn en de menselijke maat waar wij als gemeente voor staan. Deze ontwikkelingen raken de hele organisatie op elk niveau.

Medio 2019 gaan wij als gemeente het nieuwe informatiebeleid vorm geven. Dat beleid is eerst en vooral gericht op de digitale ondersteuning en inrichting van de eigen organisatie. Daarbij zijn de wensen rondom digitale ondersteuning voor medewerkers en dienstverlening belangrijke input.

Na het vaststellen van het informatiebeleid gaan we aan de slag met de uitvoering ervan. Dan gaat het zeker over de volgende onderwerpen:

- Meer datagedreven werken, wat aansluit op de behoefte van de verschillende organisatie onderdelen.
- Het realiseren van een moderne werkplek en infrastructuur voor de gebruikers.
- Een flexibele digitale omgeving waarmee de gemeente proactief kan anticiperen op bijvoorbeeld wensen uit de samenleving en nieuwe wettelijke verplichtingen. Dit gaan we doen door standaardisatie (met maatwerk waar noodzakelijk).

Informatiebeveiliging en privacy

Onze organisatie slaat grote hoeveelheden informatie digitaal op. Als dat nodig is en mag, wisselen we deze informatie ook uit met andere partijen. Het belang van veiligheid en privacy wordt daarmee alleen maar groter.

Ook in 2020 gaan we daarom verder onze organisatie daarop in te richten en aan te passen. Daarbij gaat het niet alleen om techniek maar zeker ook beleid en de cultuur. We maken daarbij gebruik van de uitkomsten van een extern onderzoek, dat we om het jaar laten uitvoeren.

In 2019 komen er verder nieuwe richtlijnen voor de hele overheid. In 2019 2019 gaan we daarvoor aanpassingen doen. Zodat we in 2020 de nieuwe richtlijnen verder kunnen invoeren in onze organisatie.

Regel 't anders! (5.1.3.)

De dienstverlening aan onze inwoners is een belangrijke pijler in ons beleid. Onze stelregel is 'het kan, als u...' We gaan de dienstverlening verder verbeteren door goed te kijken naar de regels die we hebben.

We gaan in 2020 daarom onderzoeken welke regels we als gemeente kunnen schrappen. Soms hebben we te maken met Rijksregels. Dan kijken we hoe we onze eigen regels en de Rijksregels zo goed mogelijk samen kunnen laten gaan. Ofwel: regel 't anders.

Een voorbeeld hiervan is de afstemming van onze bestemmingsplannen aan de landelijke regels. Om een voorbeeld te noemen: als in landelijke regels staat dat tot een bepaalde hoogte geen vergunning nodig is, gaan we die zelfde hoogte in ons bestemmingsplan opnemen. Daardoor hoeven onze inwoners minder vaak een vergunning aan te vragen.

Verder hebben we in onze gemeente een aantal verordeningen die op leeftijd zijn. We gaan de gemeenteraad voorstellen om die verordeningen bij de tijd te brengen. En als het kan ook samenvoegen. Dan blijven er minder verordeningen over, wat voor inwoners en medewerkers makkelijker en overzichtelijker is. Zo kunnen we de inhoud van bijvoorbeeld de Landschapsverordening en de Festiviteiten- en evenementenverordening opnemen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

We gaan dat voor het ruimtelijk beleid maar ook voor het sociaal beleid onderzoeken. Deze aanpak sluit tegelijk prima aan bij de opgave die de nieuwe Omgevingswet ons voorhoudt.

Gebiedsvisie De Haven (5.1.4.)

De gemeenteraad zal de gebiedsvisie De Haven naar verwachting na de zomer 2019 vaststellen. De raad heeft via het uitvoeringsprogramma geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van deze visie.

De uitvoering van de gebiedsvisie gebeurt in vijf deelprojecten. Hierbij zoeken we aansluiting bij en afstemming met de nieuwbouw van de VO school. Ook stemmen we af met reguliere onderhoudsprojecten in de openbare ruimte.

In 2020 zullen we starten met de bouw van het nieuwe schoolgebouw en met de bouw van de gymzaal op het voormalige terrein van de gemeentewerf (deelgebied 1).

Tevens zullen we in 2020 beginnen met de aanleg van het sportveld en de afschermdende groenbeplanting. In overleg met de woningbouwvereniging gaan we in aansluiting hierop de openbare ruimte van de Verlengde Havenstraat opnieuw inrichten. Daarbij kijken we naar de beschikbare middelen en komen we eventueel met een aanvullende financiële wens. (deelgebied 2).

Het kruispunt Linthorst Homanweg, Torenlaan en De Omloop geven we prioriteit om te zorgen voor de verkeersveiligheid voor de schooljeugd (deelgebied 3). Het deel van deelgebied 3 dat betrekking heeft op de Esweg nemen we binnen dit herstructureringsproject meegenomen. In 2019/2020 starten we met de voorbereidende werkzaamheden van dit project. Dit onderdeel van de gebiedsvisie heeft een directe relatie met de 'Route noord-zuid door Beilen – Herinrichting Esweg'. Daar komen we verderop in deze perspectiefnota nog op terug. De totaalvisie op de noord-zuid route zal leidend zijn voor de inrichting van dit kruispunt. Zodra er meer bekend is over de aanpak en de kosten, zullen we met een aanvullende financiële wens naar de gemeenteraad komen.

Met de overige deelprojecten beginnen we later in de tijd. De planning die we hierboven beschreven is direct gekoppeld aan de voortgang van de nieuwbouw VO.

Wijkverbeteringsprojecten (5.1.5.)

We gaan verder met het uitvoeren van wijkverbeteringsprojecten. Ons eerste project zal de Zes Lanenbuurt in Westerbork zijn.

De gemeenteraad heeft hiervoor via het uitvoeringsprogramma een bedrag beschikbaar gesteld. Bij die kosten gaat het om een inschatting. Eerst besluiten we waar we het plan gaan realiseren en hoe groot dat kan worden. Dan worden de werkelijke kosten zichtbaar. Als dat nodig is, zullen we op dat moment aanvullende middelen aan de gemeenteraad vragen. We gaan hierover al in 2019 met de inwoners over in gesprek.

Uitgangspunt bij wijkverbeteringsprojecten is dat we het samen met inwoners en organisaties oppakken. Daarom steken we het project integraal in: we kiezen voor een brede aanpak (sociaal en fysiek) om de leefbaarheid en leefomgeving van een buurt te verbeteren.

Börkerhout Westerbork (5.1.5.)

De wijk Börkerhout is op verschillende onderdelen aan groot onderhoud toe: bestrating, groen, enzovoort. We gaan inventariseren of we de wijk, door de verschillende onderdelen te combineren, een kwaliteitsimpuls kunnen geven. Hiervoor gaan we in gesprek met de initiatiefnemers.

We zullen dat doen met het uitgangspunt dat we dit binnen de bestaande middelen bekostigen.

Uitvoering Centrumplan Beilen (5.1.8.)

Voor het centrum van Beilen heeft de gemeenteraad een visie met een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Deze zijn tot stand gekomen met veel inbreng van ondernemers, inwoners en bezoekers van het centrum.

Op basis van het uitvoeringsprogramma heeft de provincie een stimuleringsbijdrage van €750.000,- toegekend. Deze bijdrage wordt ingezet voor een subsidieregeling om het centrum van Beilen compacter en toekomstbestendig te maken. De eerste aanvragen hebben we al gehonoreerd.

Ook de gemeenteraad heeft €750.000,- beschikbaar gesteld. Dit geld zetten we in voor projecten op het gebied van verkeer, parkeren en de beleving van de openbare ruimte. Bij de uitwerking van deze projecten zijn we opnieuw in gesprek gegaan met de omgeving, ondernemers, pandeigenaren en inwoners. Als de plannen definitief zijn, gaan we die meteen uitvoeren. Dat zal dus ook in 2020 gebeuren. We zullen de gemeenteraad over de concrete plannen en resultaten informeren.

Tot slot is het vermelden waard dat we een centrummanager hebben aangesteld. Daarmee komen we tegemoet aan een behoefte die onder de ondernemers leeft.

De gemeenteraad ontvangt vóór de bespreking van de perspectiefnota nog een brief met meer specifieke informatie over de voortgang.

Centrumvisie en het actueel maken van de structuurvisie Westerbork (5.1.10.)

De ondernemers en vertegenwoordigers van het dorp Westerbork hebben een traject 'De Nieuwe Winkelstraat' doorlopen. Daarmee willen zij komen tot een toekomstbestendig winkelgebied dat de consument kan blijven boeien en binden. Eén van de actiepunten uit dit traject is het opstellen van een centrumvisie.

De Stuurgroep 'De Nieuwe Winkelstraat' zal in het tweede kwartaal 2019 op de centrumvisie besluiten. Vervolgens krijgt de gemeenteraad de visie na de zomer 2019 ter besluitvorming voorgelegd.

Deze centrumvisie is meteen de input voor de actualisering van de structuurvisie Westerbork. Deze gemeenteraad heeft de huidige structuurvisie in 2009 vastgesteld. We hebben aan veel projecten uit die structuurvisie de afgelopen jaren invulling gegeven. Nu is het een kwestie van afronden, inpassen van nieuwe ontwikkelingen en bij de tijd maken. In het najaar van 2019 maken we een plan van aanpak. In 2020 gaan we aan de slag met de actualisering.

We gaan daarbij niet het hele visietraject over doen. Daarom zal deze klus beperkt zijn in omvang en eventuele (gemeentelijke) kosten.

Verkeer en vervoer (5.1.11, 5.1.12.)

Fietsplan Midden-Drenthe

We gaan in 2020 een fietsplan opstellen. Daarbij letten we niet alleen op het verkeer en de veiligheid in het verkeer. We houden er ook rekening mee dat fietsvoorzieningen goed zijn voor recreatie en toerisme, voor bewegen en gezondheid, voor sociale samenhang en voor de bereikbaarheid.

Het opstellen van het Fietsplan doen we interactief en participatief met inwoners en raadsleden.

Fietspad Oranjekanaal

De voorbereidingen voor de aanleg van het Fietspad Oranjekanaal zijn bijna klaar. We verwachten in de tweede helft van 2019 te kunnen aanbesteden en te starten met de uitvoering. Het kan zijn dat die uitvoering doorloopt tot in 2020.

Fietspad Drijber

Voor het fietspad Drijber-School moeten we gronden verwerven van twee grondeigenaren. We verwachten dat dit in de tweede helft van 2019 gaat lukken. Dan kunnen we in 2020 met de uitvoering beginnen.

Fietspad Garmingerstukken

Voor het fietspad Garmingerstukken moeten we gronden verwerven van meerdere grondeigenaren. Daardoor kost zo'n proces relatief veel tijd. Het kan nodig blijken om per grondeigenaar afspraken te maken of naar alternatieve oplossingen te zoeken. We verwachten dat we de gronden in de eerste helft van 2020 verwerven en dat we in de tweede helft van 2020 met de uitvoering kunnen beginnen.

Fietspad Beilervaart

Als je op dit moment langs de Beilervaart wilt fietsen, kan dat alleen maar over de weg. Auto's rijden er hard en fietsen is soms gewoon gevaarlijk.

Daarom gaan we samen met inwoners bekijken of we een fietspad langs de Beilervaart aan kunnen leggen.

Via het uitvoeringsprogramma heeft de gemeenteraad een richtinggevend bedrag van € 3,6 miljoen in 2022 opgenomen (kapitaallast € 200.000).

Inmiddels hebben we een eerste tracéverkenning uitgevoerd. We gaan nu verschillende aspecten wegen zoals de verkeersveiligheid, de uitvoerbaarheid, de recreatieve betekenis, de financiën, enzovoort. In samenspraak met inwoners bekijken we de best haalbare/uitvoerbare optie.

Omgevingswet (5.1.14.)

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet is onderdeel van de stelselherziening van het omgevingsrecht: welke regels gelden er voor hoe de openbare ruimte eruit ziet?

Het huidige stelsel met wetten en andere regels voor de leefomgeving is ingewikkeld, versnipperd en onoverzichtelijk. Dat kan belemmerend werken voor duurzame ontwikkelingen en initiatieven. Daarom wil het Rijk het omgevingsrecht moderniseren. Met de komst van de Omgevingswet worden regels eenvoudiger, gebundeld en meer in samenhang met elkaar gebracht.

Een van de instrumenten uit de Omgevingswet is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is de opvolger van de gemeentelijke structuurvisie. Onze omgevingsvisie is richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van Midden-Drenthe.

Het belangrijkste verschil tussen de structuurvisie en de Omgevingsvisie is het integrale karakter van de Omgevingsvisie. Dus we kijken naar alle beleidsterreinen die van invloed zijn. In de Omgevingsvisie zegt de gemeenteraad wat voor gemeente we willen zijn. Dit betekent dat we alle onderdelen van de visie onderling op elkaar afstemmen. Er ontstaat dan één allesomvattende visie voor de leefomgeving. Deze visie hebben we in een participatief traject met de samenleving opgezet.

Eind 2019 zijn we zover met de voorbereidingen van de Omgevingsvisie, dat we in 2020 de eerste stappen kunnen gaan zetten op weg naar een omgevingsplan.

Een omgevingsplan is anders dan het huidige bestemmingsplan. Een omgevingsplan bevat (uiteindelijk) alle informatie over de fysieke leefomgeving. Zoals regels voor bouwen, gebruik, evenementen, kappen van bomen of de aanleg van uitwegen.

De Omgevingswet heeft ook gevolgen voor onze dienstverlening, onze digitale processen en onze cultuur.

In 2020 brengen we verder in beeld wat die gevolgen zijn en hoe we ons hierop kunnen voorbereiden. Hierbij sluiten we ook aan bij het cultuurtraject dat we al in gang hebben gezet naar aanleiding van de uitkomsten van het BMC onderzoek.

Het jaar 2020 gebruiken we om de Omgevingswet op een soepele manier in te voeren in onze organisatie. Zodat we op 1 januari 2021 klaar zijn om aanvragen op grond van de Omgevingswet van onze inwoners en ondernemers in behandeling te kunnen nemen.

De periode daarna gebruiken we om het werken met de Omgevingswet nog verder vorm te geven in onze organisatie, zodat we nog beter aansluiten bij de veranderende samenleving.

Welstandsbeleid (5.1.16.)

De gemeenteraad heeft tijdens de vorige periode uitgesproken dat hij onderzoek wil doen naar het welstandsbeleid.

De gemeenteraad heeft inmiddels een werkgroep gevormd, waarin raadsleden, de portefeuillehouder en ambtenaren meedoen. De werkgroep heeft een plan van aanpak opgesteld.

De werkgroep onderzoekt op welke manier we het welstandsbeleid in de gemeente kunnen stroomlijnen.

De werkgroep heeft gemeld dat ze in 2020 met een rapport komen. Daarin staan de antwoorden op de onderzoeksvragen. Ook zal daarin een aanbeveling voor de gemeenteraad staan op welke manier de gemeente het welstandsbeleid kan stroomlijnen.

Deze voorbereidende werkzaamheden vallen niet onder de directe verantwoordelijkheid van het college maar onder de verantwoordelijkheid van de gemeenteraads-werkgroep. Daarin verschilt dit onderwerp van de meeste andere onderwerpen in deze perspectiefnota.

Snippergroen (5.1.17.)

Het project Snippergroen biedt alle inwoners van de gemeente Midden-Drenthe de mogelijkheid om een verzoek tot aankoop van grond in te dienen. Inwoners hebben deze zogenaamde snippergroen grondstroken in de loop der jaren geleidelijk aan in gebruik genomen.

We gaan afspraken maken over het grondgebruik door middel van verkoop- of bruikleenovereenkomsten. Zo herstellen we de rechtsgelijkheid.

In april 2019 hebben we het project onder de aandacht gebracht met krantenartikelen en via social media. In september 2019 informeren we de gemeenteraad over de eerste vorderingen door een korte (tussentijdse) evaluatie.

Het project loopt tot en met april 2020. Na afloop volgt een evaluatie, samen met de gemeenteraad. Op basis daarvan kunnen we een vervolgkoers inzetten.

Onderhoud vijvers (5.1.18.)

In 2020 gaan we aan de slag met de vijvers bij de Pinksterbloem. Dit doen we in een participatief traject met omwonenden en waterschap. De gemeenteraad heeft via het uitvoeringsprogramma hiervoor de middelen al beschikbaar gesteld.

Jade Woonservicezone Beilen (5.1.20.)

Wij zijn nog volop in gesprek met Woonservice en verwachten de bestemmingsplan-procedure in 2019 te doorlopen. Dit betekent dat in 2020 de bouw kan starten.

Deelgebied D

Het plan voorziet in de realisatie van negen levensloopbestendige woningen, drie appartementen (in de 'Oude Beilerkorf') en vier koopwoningen. Op deze manier realiseren we nieuwbouw en behouden we het oude kleuterschooltje in opgeknapte staat. We richten het gebied opnieuw in en we nemen daarbij meer groen op. Op die manier is dit een impuls voor de kwaliteit van het hele gebied.

Deze invulling sluit goed aan bij deelgebied A van de Woonservicezone (omgeving Spectrum).

Deelgebied B

Deelgebied B is het gebied rondom het oude Karspelhuus. De gesprekken met de diverse partijen zijn voortvarend verlopen. In 2020 start de bouw van de Lidl. Tevens verwachten wij dat de gemeenteraad in 2020 het bestemmingsplan voor het gehele deelgebied B kan vaststellen.

Dit betekent dat de Lidl daar een winkel begint en dat het gebied ten noorden hiervan een impuls krijgt met woningen en groen.

Als de plannen voor dit gebied, waaronder ook de renovatie van de Harm Smeengeschool, klaar zijn, gaan we nog een keer na hoe het zit met de parkeerbehoefte en de parkeermogelijkheden.

Nieuwbouw VO Beilen (5.2.1.)

In juni 2019 hebben we de opdrachtnemer gekozen voor de Design & Build-opdracht voor het ontwerp en de bouw van de VO-school in Beilen. Daarmee zetten we een belangrijke stap richting de realisatie van dit nieuwe schoolgebouw.

In 2020 komt de bouw van de school op gang.

Met de huisvesting van VMBO-techniekonderwijs brengen we het onderwijsvoorzieningsniveau in onze gemeente weer verder op niveau.

Visieplan Smilde (5.2.3.)

De gemeenteraad heeft op 28 mei 2019 unaniem een motie aangenomen voor het opstellen van een visieplan voor Smilde.

Uitgangspunt is om samen met het dorp aan de slag gaan om deze visie op te stellen. Hierin zullen thema's zoals wonen, onderwijs, sport en recreatie en verkeer een plek krijgen. We zullen daarbij aansluiting zoeken bij ons verder te ontwikkelen gebouwenbeleid (Integraal accommodatiebeleid).

Ook zullen we aansluiting zoeken bij het op te stellen IHP (het huisvestingsplan voor het onderwijs) en de voorbereidingen om een nieuwe samenwerkingsschool in een MFA in Smilde te realiseren.

In oktober 2019 zullen we de gemeenteraad hiervoor een tijdspad en een procesvoorstel voorleggen. In dat procesvoorstel geven we in elk geval aandacht aan wat we in de verschillende rollen (inwoners, overheid) van elkaar verwachten.

Het begeleiden van het proces om tot zo'n visie te komen, vraagt inzet van menskracht. Daarom zullen we bij de bestedingswensen hiervoor een financiële wens opnemen. Die wens heeft nog geen betrekking op de uitvoering van een eventuele visie. We gaan er op dit moment wel van uit dat zo'n visie ook zal leiden tot een uitvoeringsprogramma met bijbehorende kosten.

Zoals hiervoor al geschreven, is het realiseren van een MFA onderdeel van de plannen voor het dorp Smilde. We zijn in gesprek met de kerngroep Smilde om een pilot op te starten voor het realiseren van een MFA in Smilde. In de kerngroep zijn diverse belangenorganisaties uit Smilde vertegenwoordigd. De kerngroep wil graag een nieuw dorps huis in Smilde.

Op korte termijn is de in de kerngroep voorgestelde nieuwbouw niet haalbaar. Om toch te kunnen starten, bereidt de kerngroep een projectplan voor, om een pilot te starten in het gemeentelijk pand aan de Elzenlaan. Daar is ook de gemeentewinkel gevestigd. In dit plan zal de kerngroep onder andere de wensen in beeld brengen voor het beheer, de exploitatie en de inrichting van een MFA.

Naoberkracht (5.2.4.)

Niet voor niets komt het woord 'Naoberkracht' terug in de titel van het uitvoeringsprogramma. We zetten verder in op initiatieven die we in samenwerking tussen dorpen, andere partners (zoals Welzijnswerk) en de gemeente uitwerken.

In 2020 verwachten we initiatieven in diverse dorpen. Zo zijn we met elkaar van mening dat er nog meer te halen is uit de activiteiten die plaatsvinden in Witteveen. Hier ontwikkelen we door, waarbij we onderzoeken welke verbinding er te leggen is tussen formele en informele zorg. Een vraag die we hierbij beantwoorden is hoe we kunnen omgaan met de financiële regelruimte.

Maar de aandacht gaat niet alleen uit naar Witteveen. Ook op andere plekken in onze gemeente geven we vrij baan aan Naoberkracht.

Dorpenbeleid (5.2.5.)

Onze gemeente bruist van initiatieven in de dorpen. We stimuleren deze initiatieven van onze inwoners. Hierbij geven we alle ruimte aan innovaties. Samen werken we aan dorpsvisies, inwonersbegrotingen en andere initiatieven. Dit blijven we doen. Naoberkracht is waar we voor staan.

Bij creativiteit passen tegelijk ook structuur en kaders. In 2020 bieden we daarom aan de gemeenteraad een voorstel aan voor nieuw gemoderniseerd Dorpenbeleid in Midden-Drenthe. Dit bereiden we voor in samenwerking met de diverse groepen in de dorpen. Daarbij speelt ook het Dorpen Overleg Midden-Drenthe een belangrijke rol.

Dorpenbeleid kan niet vastgesteld worden zonder een spilfunctie voor de inwoners en bedrijven in de dorpen zelf. We nemen daarom de tijd om dit proces goed met elkaar te doorleven. In de eerste helft van 2020 willen we u de resultaten aanbieden. Eind 2019 verwachten we al opiniërend met de raadscommissie hierover te kunnen spreken.

Route noord-zuid door Beilen – Herinrichting Esweg (5.2.6.)

De Esweg is op korte termijn aan onderhoud toe. Zowel de bestrating, de fietspaden en de voetpaden, als delen van de riolering.

De Esweg is een belangrijke drager voor het auto-, fiets- en wandelverkeer. Ook is de weg een belangrijke route voor scholieren van en naar de sporthal.

Daarnaast spelen er nog meer ontwikkelingen langs de Esweg: de nieuwe VO-school, ontwikkeling van het Jadeterrein en het Habionterrein.

Ook kent de Esweg een aantal knelpunten zoals de smalle fietsvoorziening van de burgemeester Wytema rotonde tot aan de dikke boom en de oversteekbaarheid van de kruising Sportlaan.

Op het gebied van klimaatadaptatie liggen er kansen.

Tot slot is de Esweg beeldbepalend als entree voor het centrum van Beilen.

Al deze aspecten vragen een integrale visie op de Esweg. Voor het maken van de visie heeft de gemeenteraad via het uitvoeringsprogramma € 70.000 beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering zijn tot nog toe geen nieuwe middelen beschikbaar, anders dan de gewone onderhoudsbudgetten e.d..

Welzijnswerk (5.2.9.)

Ook in 2020 is de Stichting Welzijnswerk Midden-Drenthe voor ons een belangrijke partner. We hebben de afgelopen periode goede stappen gezet in de samenwerking met Welzijnswerk. Hierbij hebben de aanbevelingen uit het Berenschot-rapport ons op weg geholpen.

In 2020 voert Welzijnswerk weer veel taken met en voor ons uit. We indexeren de subsidie van Welzijnswerk vanwege de indexering van de personeelskosten. Die indexering nemen we standaard in onze conceptbegroting op. Dat valt binnen de kaders voor de begroting, die als bijlage achteraan deze perspectiefnota staan.

We werken met elkaar op basis van een jaarbericht en een kaderbrief. We bouwen de stabiele samenwerking met Welzijnswerk in 2020 verder uit. Dit draagt bij aan het bieden van een goede dienstverlening en is daarom goed voor het welzijn van onze inwoners.

Stark - groenonderhoud (5.2.14.)

Dit jaar hebben we samen met de gemeenten De Wolden en Hoogeveen het werkvoorzieningsschap Stark opgericht. In Midden-Drenthe verzorgt Stark het groenonderhoud van de openbare ruimte, de begraafplaatsen en de sportvelden.

Een belangrijk aandachtspunt is de verwachte krimp van het aantal medewerkers van Stark. We onderzoeken wat dit de komende jaren betekent voor de omvang van de groenopdrachten. Waarschijnlijk moeten we de komende jaren meer werk uitbesteden aan derden. Het is mogelijk dat het huidige budget dan niet meer toereikend is.

Bewegen en leefstijl (5.2.10.)

Met de vaststelling van de Beleidsnota en leefstijl heeft de gemeenteraad in juni 2019 het beleidskader vastgesteld. Dat is het begin. Nu gaan we er met elkaar voor zorgen dat inwoners een eerlijke kans en een goede start hebben voor een gezond en gelukkig leven! Dit gaat leiden tot zichtbare dynamiek en beweging in de hele gemeente. Het Team Gezond in Midden-Drenthe speelt hierbij een belangrijke rol. Naast de JOGG-regisseur zien we extra inzet van buurtsportcoaches, een leefstijlcoach en een jeugdverpleegkundige.

Het slagen van onze doelstellingen voor bewegen en leefstijl hangt ook af van het behoud, het beheren en onderhouden van goede voorzieningen en accommodaties. Dit geldt zeker voor de binnen- en buitensportaccommodaties. Hier hebben we dan ook aandacht voor.

Bewegen, sporten, gezondheid en leefstijl zijn belangrijk voor alle leeftijden. We besteden extra aandacht aan jongeren/kinderen en aan mensen met een lagere opleiding en/of een laag inkomen. Belangrijk hierbij is voorlichting. Voorlichting over allerlei zaken, zoals gezond leven en het ontmoedigen van middelengebruik.

In de Beleidsnota heeft de gemeenteraad daarvoor maatregelen beschreven.

We zorgen ervoor dat die maatregelen op elkaar afgestemd en zichtbaar zijn, zodat de gewenste dynamiek en beweging tastbaar worden. Hierbij zoeken we aansluiting met andere beleidsterreinen, zodat onze gezamenlijke inzet een integraal karakter heeft.

Nationaal is er sportakkoord ondertekend. Met dit sportakkoord willen we bereiken dat iedereen plezier in sport/bewegen kan hebben. Iedereen moet dit ongehinderd in een veilige en gezonde omgeving kunnen doen. Dit een leven lang als sporter, vrijwilliger of toeschouwer.

Om de initiatieven uit het sportakkoord uit te werken en te ondersteunen, biedt het Rijk de mogelijkheid om een sportformateur aan te stellen die we lokaal kunnen inzetten om de sport in domeinen te versterken. We zijn van plan om een sportformateur in Midden-Drenthe in te zetten. Hiervoor kunnen we Rijksmiddelen inzetten.

Sporthart in Westerbork (5.2.11.)

Voor de reconstructie van de Brandenweg in Westerbork hebben we gronden aangekocht. Ook het perceel dat de Survivalrunners gebruiken. Bij de aankoop hebben we uitgesproken dat we mee willen denken over een nieuwe locatie. Dit heeft geleid tot een initiatief van de Survivalrunners en VKW Westerbork om met elkaar tot een sporthart in Westerbork te komen. Een mogelijke plek hiervoor is sportcomplex De Perkenslag. Hier zouden dan een survivalbaan en een kunstgrasveld gerealiseerd kunnen worden.

Een verplaatsing van de Survivalrunners naar De Perkenslag heeft veel voordelen. Het terrein ligt centraal en sluit direct aan bij andere sportvoorzieningen. De locatie is toekomstbestendig en heeft voorzieningen die door medegebruik effectiever (en dus ook duurzamer) kunnen worden ingezet. De school is dichtbij (kinderen beoefenen de sport ook), de locatie is op een veilige manier te bereiken en beschikt over voldoende parkeermogelijkheden.

Zowel de Survivalrunners als VKW Westerbork zien de mogelijkheid om hier met elkaar iets te maken dat voor de hele samenleving van Westerbork van waarde is. Er worden ook gesprekken gevoerd over het medegebruik van gebouwen op de Perkenslag. Samen hebben de clubs een plan ontwikkeld waar ieder zijn plek in krijgt. Een knap staaltje samenwerking en een mooi voorbeeld van participatie.

We streven ernaar dat er voor de zomer 2020 een plan bij de gemeenteraad ligt. Zodra, in de aanloop naar dat plan, er al meer duidelijkheid is, geven de verenigingen een presentatie aan de raadscommissie.

Voor de eventuele aanleg van een kunstgrasveld is via het uitvoeringsprogramma al geld beschikbaar. Over de eventuele kosten voor de survivalbaan kunnen we op dit moment nog niets zeggen.

Welzijn – Wonen – Zorg (WelWoZo) (5.2.15.)

Onder de naam WelWoZo werken we op allerlei manieren samen met partijen op het gebied van Welzijn, Wonen en Zorg. In het Actieplan WelWoZo 2019/2020 hebben we met elkaar de thema's benoemd die in de komende periode de aandacht hebben. Deze thema's zijn bewustwording, wijkteams, extramuralisering, dagbesteding en mobiliteit en bereikbaarheid.

We ervaren de inzet van onze WelWoZo-partners als bijzonder positief en werken ook in 2020 hard aan het leggen van verbindingen tussen de samenwerkingspartners en onze inwoners.

WMO-beleid / Jeugd en onderwijs (5.2.15./5.2.16.)

Via het uitvoeringsprogramma heeft de gemeenteraad € 1,9 miljoen incidenteel geld beschikbaar gesteld voor het Sociaal Domein en dan met name de Jeugdhulp en de WMO. Daarbij is er ook een relatie met de Participatiewet: het beleid onder deze drie beleidsterreinen kent sterke samenhang en beïnvloedt elkaar,

We blijven de gemeenteraad over de besteding van de € 1,9 miljoen en de resultaten daarvan informeren. We willen dat graag blijven doen met de werkbijeenkomsten die de gemeenteraad sinds het begin van de decentralisatie in het sociaal domein heeft gehad. We zijn van plan om jaarlijks twee van zulke bijeenkomsten te organiseren.

De genoemde incidentele middelen gaan een bijdrage leveren aan:

- Een verbetering van de efficiency en onze manieren van werken (bedrijfsvoering).
- Het vergroten van onze grip op de kosten door kostenbeheersing en -reductie (budget).
- het uitbreiden en verbeteren van ons voorzieningenaanbod. Vooral door nog meer in te zetten op preventie en vroegsignalering (beleid). Daarmee geven we steeds meer inhoud aan de transformatie in het sociaal domein.

Deze drie aspecten (bedrijfsvoering, budget en beleid) hangen samen en versterken elkaar.

Vanuit deze uitgangspunten gaan we onder andere pilots financieren, zoals de pilot Witteveen.

Kostenbeheersing heeft in de media veel aandacht gekregen in de afgelopen periode. We zien tekorten op de Jeugdhulp. Ook de uitgaven van de Wmo lijken de komende jaren toe te nemen, terwijl de inkomsten in de vorm van de ontvangen eigen bijdragen afnemen. Dit baart gemeenten in het algemeen zorgen en dit geldt ook voor de gemeente Midden-Drenthe.

Om bij al deze ontwikkelingen goed in control te zijn, investeren we in 'datagedreven zorg'. Door goede stuurinformatie zijn we in staat om goed te monitoren of we de budgetten effectief inzetten. Die zelfde informatie is belangrijk voor de controlerende rol van de gemeenteraad.

Daarnaast willen we onze data zo inrichten dat we daarmee voorspellingen kunnen doen en op tijd voorstellen voor aanpassing van beleid kunnen doen. Het gaat dan bijvoorbeeld om vergrijzing, extramuralisering en krimp. Een deel van de middelen zetten we in om hier grote stappen te zetten.

Ook de actualisatie van het Wmo-beleid en het versterken van de uitvoering zijn belangrijke aandachtspunten. We houden hierbij rekening met wat de Wmo-raad zegt over eenzaamheid, mobiliteit, voorlichting en bekendheid.

Extra aandacht geven we aan de doelgroep kwetsbare jongeren. We willen ervoor zorgen dat deze groep jongeren niet tussen wal en schip terechtkomen. Dit vraagt om het verbinden van diverse expertises en beleidsterreinen, zoals onderwijs, jeugdhulp, leerplicht en verzuim, veiligheid, arbeidsmarkt, sport en bewegen, cultuur etc. We zetten al in 2019 een medewerker in die zich richt op deze doelgroep. Daarnaast zorgen we voor actualisatie van het jeugdbeleid en het versterken van de uitvoering.

Inburgeringsbeleid (5.2.17.)

We bereiden ons voor op de invoering van de nieuwe Wet inburgering. Naar verwachting treedt deze wet op 1 januari 2021 in werking.

Deze wet geeft gemeenten weer een sleutelpositie bij de inburgering. Een belangrijke gemeentelijke taak wordt om een brede intake af te nemen bij de inburgeraar. Op basis daarvan stellen we een Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op. Vervolgens doen we een bij het PIP aansluitend inburgeringsaanbod. Hierbij ligt de focus op het leren van de Nederlandse taal, kennis van de Nederlandse maatschappij, oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt en de benodigde ondersteuning bij het financieel zelfredzaam worden.

2020 staat in het teken van het voorbereiden op de nieuwe wet. We doen dat met een voorsprong: we hebben al een Actieplan versterking en participatie statushouders 2019-2020. Daarin is geregeld dat we contact met de statushouder hebben als deze nog in het AZC zit. Op dat moment houden we al een intakegesprek en werken we, als dat mogelijk is, aan een PIP.

We vinden het belangrijk dat statushouders zo snel mogelijk deelnemen aan het sociale en het arbeidsleven. In de uitvoering zetten we daarom in op een combinatie van het leren van de taal en het verrichten van werk of vrijwilligerswerk.

Geestelijke gezondheidszorg in Midden-Drenthe (5.2.18.)

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) treedt naar verwachting op 1 januari 2020 in werking. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden.

Deze wet heeft ook voor Midden-Drenthe gevolgen. Maar ook zonder deze wet is het onderwerp geestelijke gezondheidszorg voor onze gemeente actueel. Daarbij is ook overlast een thema dat aandacht vraagt.

Daarom hebben we in het uitvoeringsprogramma de geestelijke gezondheidszorg als een belangrijk onderdeel van ons beleid opgenomen. In het uitvoeringsprogramma staat ook welke maatregelen we allemaal gaan nemen.

Om dat te kunnen doen, gaan we een projectleider aantrekken die in de startfase als voortrekker gaat fungeren. De kosten kunnen we betalen uit het budget dat de gemeenteraad via het uitvoeringsprogramma beschikbaar heeft gesteld.

We kiezen daarbij voor twee invalshoeken: de zorg en ondersteuning van inwoners én de veiligheid van de samenleving.

In 2020 starten we met een Optimaal Leven Team in Midden-Drenthe. Dit is een samenwerking tussen zorginstellingen, huisartsen, verzekeraars en gemeenten. Het Optimaal Leven Team richt zich op mensen met langdurige psychische problemen. Samen met de cliënt kijkt het team wat hij of zij nodig heeft om een betere kwaliteit van leven te ervaren.

Duurzaamheidsvisie (5.3.1.)

De gemeenteraad heeft de wens uitgesproken om een Duurzaamheidsvisie vast te stellen. Belangrijk onderdeel is het meedoen van inwoners en stakeholders in het proces naar én bij de uitvoering van de Duurzaamheidsvisie.

Belangrijke onderdelen binnen de duurzaamheidsvisie zijn de grootschalige duurzame energieopwekking door zon en wind en het op termijn afkoppelen van gebouwen van het aardgas.

Daarom bereiden we parallel aan de Duurzaamheidsvisie beleid voor op het gebied van zon- en windenergie. Ook bereiden we een warmtevisie voor. Overkoepelend maken we voor alle beleidsdocumenten daarnaast nog een uitvoeringsprogramma.

De voorbereiding van het beleid is nog volop in ontwikkeling. We hebben de gemeenteraad daarover recent apart geïnformeerd. De komende tijd moet duidelijk worden wat de precieze ambities zijn en wat daarvan de eventuele extra kosten zijn.

Klimaatadaptatie (5.3.2.)

We zijn samen met het waterschap, de provincie en andere gemeenten op zoek naar maatregelen om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. In 2019 hebben we onderzocht welke gebieden kwetsbaar zijn. Vanaf 2020 gaan we in gesprek over de risico's. Daarbij kijken we welke maatregelen we kunnen en zullen nemen.

Het beleid voor klimaatadaptatie zal ook een belangrijke plek krijgen in ons nieuwe watertakenplan. Er is namelijk een sterke relatie met de riolering. In 2020 zullen we een start maken met het nieuwe watertakenplan.

Gebouwen – integraal beleid voor onze accommodaties (5.3.3.)

Het Rijk en de VNG hebben een hoge ambitie geformuleerd voor de duurzaamheid van de gebouwen met een betekenis voor de samenleving (het maatschappelijk vastgoed). We nemen deze opgave en ambitie over voor ons gemeentelijk beleid. Dat betekent concreet dat ons maatschappelijk vastgoed in 2040 energieneutraal moet zijn.

In het coalitieakkoord staat de ambitie om al onze gebouwen richting 2040 energieneutraal te maken en bij groot onderhoud duurzame uitvoering voorop te stellen. Op deze manier beperken we de gevolgen van ons eigen handelen op het klimaat zoveel mogelijk en geven we als gemeente het goede voorbeeld.

Wij gaan in 2019 eerst een duurzaamheidsonderzoek uitvoeren naar ons maatschappelijk vastgoed. Op basis daarvan gaan we verdere keuzes maken. Daarbij houden we rekening met de huidige kwaliteit en mogelijkheden van onze gebouwen.

Het onderzoek moet eind 2019/begin 2020 resulteren in een 'routeboek verduurzaming maatschappelijk vastgoed Midden-Drenthe. Daarin brengen we de per gebouw(groep) het tempo en de manier van verduurzaming in kaart.

Belangrijke vragen zijn op welk moment we als gemeente het beste kunnen gaan investeren en welke investeringen verantwoord zijn als je kijkt naar de leeftijd en kwaliteit van een gebouw.

Verder gaan we in beleid vastleggen hoe we omgaan met het beheer, verhuur en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed en welke gebouwen we wel en niet in eigendom houden.

Het nieuwe beleid gaan we zo veel mogelijk samen met de gebruikers, de gemeenteraad en andere direct betrokkenen opstellen.

Op dit moment zijn nog geen uitspraken te doen over de mogelijke financiële gevolgen van al deze plannen.

Huisvesting scholen (5.3.3.)

Het bieden van goede huisvesting voor onze schoolkinderen en het personeel van de scholen is een belangrijke gemeentelijke taak. Eind 2019 zullen we aan de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voorleggen. Daarin brengen we de (technische) staat van de schoolgebouwen voor primair onderwijs in beeld. Zo wordt duidelijk wat de mogelijkheden van de schoolgebouwen zijn, rekening houdend met de leerlingenprognoses en de onderhoudsstaat van de gebouwen. Ook houden we daarin rekening met de wensen van de schoolbesturen.

Het IHP gaat over de situatie in de komende 16 tot 20 jaar. Dit is een verandering - eerder ging het om een periode van 4 jaar. Deze verandering is het gevolg van afspraken die de PO-raad, de VO-raad en de VNG met elkaar hebben gemaakt. Waarschijnlijk gaat het Rijk deze langere looptijd op korte termijn omzetten in wetgeving. Nadat de gemeenteraad het IHP heeft vastgesteld, voeren we in 2020 de actiepunten uit die voor dat jaar in het IHP staan.

In het IHP geven we ook aandacht aan de stand van zaken op het gebied van duurzaamheid. Die informatie kunnen we gebruiken bij de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed.

Over de nieuwbouw VO hebben we hiervoor al iets geschreven.

Centraliseren werkzaamheden buitendienst (5.3.6.)

In 2019 zijn we gestart met een extern onderzoek naar de mogelijkheid om de drie werkplaatsen te centraliseren. Samen met medewerkers die het aangaat, kijkt de onderzoeker naar wat de wensen en de mogelijkheden zijn. Er komt een aantal scenario's in beeld.

In het najaar 2019 verwachten wij de gemeenteraad plannen voor te kunnen leggen. De uitvoering daarvan zal dan grotendeels in 2020 plaatsvinden.

Over de uiteindelijke financiële gevolgen kunnen we op dit moment nog geen uitspraak doen.

De uitkomsten zullen geen invloed hebben op het niveau van onze dienstverlening.

Afvalstoffenbeleid (5.3.7.)

We hebben de maatregelen uit het afvalstoffenbeleid 2016-2019 allemaal gerealiseerd, met uitzondering van de invoering van diftar (uitwerking van verschillen in tarieven).

In 2020 komen we met voorstellen voor actueel beleid naar de gemeenteraad. Bij het voorbereiden van dat beleid kijken we naar de resultaten tot dan toe, naar voorliggende vraagstukken en landelijke trends en naar actuele ontwikkelingen. Het voorstel voor nieuw afvalstoffenbeleid zal naar verwachting eind 2020 klaar zijn.

We gaan eind 2019 een uitvoeringsplan opstellen voor het probleem van zwerfafval. Vanaf 2020 gaan we dat plan uitvoeren. De maatregelen uit dat plan gaan we betalen met de zwerfafvalvergoeding die we hiervoor jaarlijks ontvangen.

Culturele gemeente en cultuurbeleid (5.4.1.)

Culturele gemeente

Tot en met oktober 2020 zijn wij als Midden-Drenthe de Culturele Gemeente van Drenthe. Samen met inwoners, organisaties en bedrijven organiseren we allerlei culturele evenementen. Er is voor elk wat wils, waarbij het thema Vrijheid centraal staat.

We updaten het programma voortdurend. Het is te vinden op de gemeentelijke website. Door een gerichte communicatie-aanpak zetten we de Culturele Gemeente goed op de kaart.

Cultuurnota

We gaan een nieuwe Cultuurnota voorbereiden. Dat wordt de opvolger van de huidige Cultuurnota Midden-Drenthe 2015-2020. Bij het voorbereiden van de nieuwe Cultuurnota maken we gebruik van de ervaringen en inzichten die we opdoen tijdens het jaar dat we Culturele Gemeente zijn. We zullen die voorbereidingen doen in nauw overleg met de culturele instellingen zelf.

75 jaar bevrijding (5.4.2.)

Voor het vieren en herdenken van 75 jaar vrijheid is al extra gemeentelijk geld beschikbaar. Ook van de Provincie Drenthe ontvangen we een subsidie waarmee we activiteiten kunnen (laten) organiseren. We werken aan een gemeentelijk programma om op een goede manier vorm te geven aan het vieren en herdenken. Dit programma vullen we onder andere met activiteiten die vallen onder het speciaal voor deze gelegenheid door de gemeente beschikbaar gestelde subsidiebudget.

Bij 75 jaar bevrijding speelt het Herinneringscentrum Westerbork natuurlijk een belangrijke rol. Een van de blikvangers is de fietstocht 'Terug naar Westerbork', waarbij scholieren van Auschwitz naar Westerbork fietsen.

Herinneringscentrum Kamp Westerbork (5.4.2.)

Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork heeft een grote historische betekenis die tot over de landsgrenzen heen reikt. 170.000 mensen bezoeken jaarlijks deze plek in onze gemeente. De educatieve waarde en de gevoelswaarde van het Herinneringscentrum zijn voor ons een duidelijk en waardevol gegeven. We beseffen het belang van het Herinneringscentrum en we herkennen en erkennen de verbinding die we als gemeente met centrum hebben.

Die verbinding heeft eerder al vorm gekregen in een wezenlijke jaarlijkse financiële bijdrage. We komen in aansluiting daarop in de concept begroting met een voorstel voor een belangrijke eenmalige bijdrage voor de uitvoering van het Masterplan dat de Stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork heeft opgesteld.

Dit Masterplan biedt een oplossing voor de huidige situatie, waarin het Herinneringscentrum tegen een aantal grenzen aanloopt. Uitvoering van de plannen leidt tot een uitbreiding, maar ook tot een betere beleving, die tegelijkertijd goed aansluit bij de jongere generatie.

In de concept begroting zullen we daarbij ook aangeven op welke manier de dekking voor deze eenmalige bijdrage kan plaatsvinden.

Vitale vakantieparken (5.4.3.)

In de Voorjaarsnota 2019 hebben wij aangegeven dat we nu echt inhoud gaan geven aan het project Vitale Vakantieparken. Dat doen we in nauwe samenwerking met de andere gemeenten in Drenthe en met de provincie.

We voeren momenteel onder meer pilots uit bij twee parken en verkennen de situatie bij enkele andere parken. De provinciale taskforce ondersteunt ons daarbij.

De vitaliteit van onze vakantieparken en daarmee ook permanente bewoning van recreatiewoningen is een onderwerp dat ook in 2020 op onze agenda zal staan. Wij geven daarmee inhoud aan de door de gemeenteraad in december 2017 vastgestelde koersnotitie. De ervaringen die we nu opdoen zullen we daarbij gebruiken.

We zullen de gemeenteraad hierover, zoals toegezegd, vóór de zomervakantie per brief uitvoeriger informeren.

Onderwijs- en bibliotheeknota (5.4.4.)

Het onderwijs en de bibliotheek spelen een belangrijke rol in het maatschappelijk leven. Als gemeente hebben we daarin een aantal taken en verantwoordelijkheden. Er is tegelijk ook veel waar de gemeente niet over gaat. Denk bijvoorbeeld aan de vormgeving van het onderwijs in de klas.

In 2020 willen we het gesprek gaan voeren over wat er speelt in het onderwijs en bij de bibliotheek. Dit gaat leiden tot een voorstel aan de gemeenteraad om een onderwijs- en bibliotheeknota vast te stellen.

We hebben een goede voorbereiding en een goed proces nodig. Daarin voeren we als partners met elkaar het gesprek over onze ambities voor de toekomst. Hierbij komen we vragen tegen: Waar moet de nota over gaan? Waar gaat het in de nota uitdrukkelijk niet over? Op welke manier dagen we elkaar uit en stimuleren we elkaar?

Uiteraard besteden we ook aandacht aan de IKC's (Integrale Kindcentra) in Midden-Drenthe. Het resultaat moet zijn dat we de jeugd een eerlijke kans en een goede start geven. Inzet op taalvaardigheid is hierbij belangrijk.

Vrijetijdseconomie (5.4.6.)

We gaan ook in 2020 op zoek naar activiteiten en plannen die meerwaarde hebben voor de gemeente en die passen bij wat de gemeenteraad heeft vastgesteld in de Koersnota Vrijetijdseconomie 2018-2022. Dat hoeven niet altijd grote zaken te zijn, maar kunnen ook kleine toeristische trekkers worden.

Uitgangspunt voor ons is dat onze gemeente toeristisch nóg aantrekkelijker wordt. Ideeën hiervoor werken we de komende tijd uit, sommige in nauwe samenwerking met de stichting Marketing en Promotie Midden-Drenthe.

Daarnaast spelen we in op kansen die voorbij komen zoals de Boomhut Battle (dit onderwerp is verderop in deze perspectiefnota opgenomen als bestedingswens).

Omdat de vrijetijdseconomie constant in beweging is en moet blijven, kunnen we niet alles van tevoren vastleggen. Wel zullen we de gemeenteraad in 2020 op de hoogte houden van wat we concreet realiseren.

Wandelpad Rondje Beilen – Noord Beilen (5.4.6.)

De Werkgroep Rondje Beilen heeft samen met actieve buurtverenigingen een wandelroute voor Beilen Noord ontwikkeld. Naast het rondje biedt het wandelpad ook een aantal educatieve onderdelen. Voorbeelden daarvan zijn een educatieve waterpomp en een audionetic om de wandelaars te informeren over de Joodse begraafplaats en de Joodse gemeenschap vroeger.

De werkgroep heeft daarvoor een globale begroting gemaakt van circa € 20.000. In die begroting zit nog een aantal onduidelijkheden en pm-posten. Dat betekent dat we over de hoogte van een eventuele gemeentelijke bijdrage nog geen uitspraak kunnen doen. Eventueel komen we in de concept begroting 2020 of nog daarna met een financiële wens.

Versterking en begeleiding ambtelijke organisatie (5.5.1.)

In het uitvoeringsprogramma hebben we aandacht gegeven aan de versterking en begeleiding van de ambtelijke organisatie. De gemeenteraad heeft daar ook middelen voor beschikbaar gesteld.

Voor de korte en middellange termijn ligt het accent op wat we in 2019 doen. De interim-gemeentesecretaris heeft de gemeenteraad daarover op verschillende manieren geïnformeerd.

Er is meer rust en duidelijkheid in de organisatie ontstaan. Kort na de zomervakantie verwachten we een besluit te kunnen nemen op een voorstel tot een beperkte verandering in de structuur. Beperkt, omdat die verandering vrijwel alleen de ambtelijke top zal betreffen.

Tegelijk ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij al onze medewerkers. We hebben er vertrouwen in dat het nu gestarte cultuurtraject ook in 2020 zijn vervolg zal krijgen. Onder leiding van de dit najaar te benoemen nieuwe gemeentesecretaris.

Subsidies en samenwerking (5.5.2.)

Bij veel gemeenten is er nog braakliggend terrein met onontdekte subsidies. Er zijn Europese, nationale en regionale subsidies waarvoor gemeenten in aanmerking kunnen komen. Het bestaan van regelingen en/of de weg er naartoe zijn vaak onvoldoende bekend, zeker in kleinere gemeenten.

Dat geldt ook voor onze gemeente: we missen capaciteit en tijd om daarmee echt aan de slag te gaan. Waarschijnlijk laten we daardoor mogelijkheden onbenut.

In 2020 gaan we hiermee aan de slag. Via het uitvoeringsprogramma is daarvoor geld voor een parttime medewerker beschikbaar. Wellicht is het tijdelijk aantrekken van een “subsidioloog” een goede mogelijkheid om meer kennis en kunde in huis te halen.

Ook gaan we in 2020 starten met een onderzoek naar samenwerking met andere gemeenten, partijen en instanties. Om zo efficiënter en misschien ook effectiever te kunnen werken.

Visieplan Hooghalen

Het college heeft in de gemeenteraadsvergadering van april 2019 een motie overgenomen van de gemeenteraad over het dorp Hooghalen. In die motie staat de wens om binnen een aantal jaren tot een actuele visie voor het dorp Hooghalen te komen.

We gaan daarom, schouder aan schouder met het dorp zelf, aan de slag om een visie op Hooghalen op te stellen. Hierin zullen thema's zoals ruimte voor woningbouw, duurzaamheid, voorzieningen (waaronder onderwijs, dorpshuis en sport), bestemming AZC-terrein en recreatie & toerisme aan de orde komen.

We zullen daarbij ook kijken naar wat er de afgelopen jaren al afgesproken en gebeurd is. Daarmee krijgt de visie naar onze verwachting voor een deel ook het karakter van een actualisatie.

Het begeleiden van het proces om tot zo'n visie te komen, vraagt inzet van menskracht. Omdat het deels gaat om het voortbouwen op wat er al is, is beperkte inzet van de kant van de gemeente nodig dan bijvoorbeeld voor een nieuwe visie in Smilde. Daarom zullen we bij de bestedingswensen hiervoor een concrete financiële wens opnemen. Die wens heeft nog geen betrekking op de uitvoering van een eventuele visie. We gaan er op dit moment wel van uit dat zo'n visie ook zal leiden tot een uitvoeringsprogramma met bijbehorende kosten.

Re-integratiebeleid

We gaan in 2020 de gemeenteraad nieuw re-integratiebeleid voorstellen. Daarin nemen we de aanpak voor de komende periode op. De economie draait al weer enkele jaren op een hoger niveau, de arbeidsmarkt biedt kansen. Aan de andere kant zien we dat er een mismatch is tussen vraag en aanbod.

We zoeken daarom een gerichte aanpak die ons in staat stelt meer mensen aan het werk te helpen. Waarmee we tegelijk het aantal uitkeringen verlagen. Hierbij houden we de vinger aan de pols voor wat betreft het beleid dat op Rijksniveau wordt vastgesteld, zoals het breed offensief om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen.

Armoedebelief

Het huidige armoedebelief is aan herziening toe. De doelstellingen 'niemand aan de kant, iedereen doet naar vermogen mee' en 'we voorkomen maximaal dat een laag inkomen leidt tot sociale uitsluiting' zijn nog altijd actueel. We gaan vanuit die uitgangspunten nieuw beleid aan de gemeenteraad voorleggen. Dat bereiden we integraal voor, vanuit alle invalshoeken die van belang zijn. De koers blijft het zelfde, we brengen andere accenten aan.

In het nieuwe armoedebelief zullen we aandacht geven aan specifieke doelgroepen. Vaak aanvullend op en samenhangend met ander beleid. Soms is dit het gevolg van demografische ontwikkelingen, zoals de komst van mensen uit andere landen en culturen.

Voorbeelden van die specifieke doelgroepen zijn ouderen, personen die onder de geestelijke gezondheidszorg vallen, gezinnen in armoede en statushouders. Het armoedebelief zal dan aansluiten op bijvoorbeeld het WMO-beleid, het beleid voor de Jeugdhulp en het actieplan statushouders.

We hebben oog voor de oorzaken en de gevolgen van armoede. De aanpak van laaggeletterdheid en het bevorderen van digitale vaardigheden zullen een plek krijgen in onze beleidsvoorstellen. Daarnaast zullen we aandacht houden voor het bereiken van mensen die (nog) niet computervaardig zijn.

MFA De Spil Bovensmilde

We zijn in gesprek met het bestuur van de MFA De Spil over de exploitatie en het gebruik van de accommodatie. Met name over de exploitatie, het gebruik en de verantwoordelijkheid van de gemeenschappelijke ruimten bestaat onduidelijkheid.

We gaan met behulp van een externe deskundige onderzoeken hoe we deze onduidelijkheden kunnen oplossen. Dit kan betekenen dat we de exploitatie herzien en/of dat we het gebouw van binnen moeten aanpassen.

4. Nieuwe bestedingswensen

Hieronder staat een beperkt aantal nieuwe bestedingswensen.

Visieplan Hooghalen

In hoofdstuk 3 hebben we dit onderwerp toegelicht. We stellen voor om een werkbudget van € 40.000 op te nemen. We verwachten voor dit bedrag de procesbegeleiding te kunnen financieren waarmee de actuele visie tot stand komt.

Visieplan Hooghalen			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	n.v.t.	€ 40.000	Reserve Woon- en leefomgeving

Mooi op eigen kracht – Duurzaam op eigen kracht

We hebben een aantal jaren bijzonder positieve ervaringen opgedaan met het project 'Mooi op eigen kracht'. Het zorgt voor betrokkenheid van inwoners bij de eigen leef- en woonomgeving. De aanpak sluit naadloos aan bij de algemene doelstelling van ons beleid om inwoners te stimuleren met elkaar initiatieven te ontplooiën. Daarnaast zijn we gestart met een vergelijkbare aanpak voor duurzaamheid; Duurzaam op eigen kracht.

Daarom stellen we u voor om voor deze projecten structureel middelen beschikbaar te stellen. Dan kunnen we Moek en Doek afwisselend elk jaar uitvoeren. Dit bedrag kan ten laste komen van de structurele bestedingsruimte.

Mooi op eigen kracht – Duurzaam op eigen kracht			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	30.000	n.v.t.	n.v.t.

Vergroenen A.M. Sorghstraat Smilde (5.2.3.)

In 2016 heeft het toenmalige college met een plaatselijke werkgroep afgesproken dat we een groot deel van de bomen in de A.M. Sorghstraat in Smilde zouden kappen. Deel van de afspraak was ook dat we de bomen weer zouden vervangen door nieuw groen.

Vanwege de vele kabels en leidingen in de stoep blijkt dat we verhoogde bakken moeten maken. We stellen u voor om de verdere inrichting van het groen samen met de bewoners op te pakken en af te ronden.

Hiervoor is een klein incidenteel bedrag nodig.

Vergroenen A.M. Sorghstraat Smilde			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	n.v.t.	7.000	Reserve Woon- en leefomgeving

Evenemententerrein Smilde (5.2.3.)

We zijn al een aantal jaren bezig om te zoeken naar een goede invulling van het terrein rondom het evenemententerrein in Smilde.

We stellen u voor om daar een Bootcamp te realiseren en de omgeving van het evenemententerrein in Smilde daarvoor aan te passen. Dit doen we samen met de inwoners. Voorlopig gaan we uit van een bedrag van € 35.000. We verwachten dat dit bedrag uiteindelijk lager kan worden door bijdragen vanuit fondsen.

Boomhut battle			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	n.v.t.	35.000	Reserve Woon- en leefomgeving

Visieplan Smilde (5.2.3.)

In hoofdstuk 3 hebben we dit onderwerp toegelicht. We stellen voor om een werkbudget van € 100.000 op te nemen. We verwachten voor dit bedrag de procesbegeleiding te kunnen financieren waarmee de visie tot stand komt.

Visieplan Smilde			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	n.v.t.	€ 100.000	Reserve Woon- en leefomgeving

Aangepaste trappen zwembaden Beilen en Smilde (5.2.10.)

We ontvangen zeer veel oudere bezoekers in onze baden. Deze ouderen kunnen (bijna) niet uit het zwembad komen via de standaard (verticale) trapjes. Dat leidt uiteindelijk tot het wegblijven van deze bezoekers. Daarmee neemt bij hen de kans op fysieke klachten toe. Aangepaste trappen kunnen dit probleem oplossen. Ze helpen meteen ook om de fysieke belasting van het personeel te verminderen.

Aangepaste trappen zwembaden Beilen en Smilde			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
42.350	4.225	n.v.t.	n.v.t.

Boomhut battle

Samen met de provincie Drenthe, een aantal Drentse gemeenten en een aantal recreatie-ondernemers wille we een vervolg geven aan de televisieseries Boomhut XXL (2017/2018) en Boomhut Battle (2018/2019). Aan de eerste serie (Boomhut XXL) hebben we ook deelgenomen en is camping de Reeënwissel uit Hoogersmilde winnaar geworden.

Boomhut battle			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	n.v.t.	25.000	Reserve Woon- en leefomgeving

Pilot nieuwe vormen van communicatie

We leggen veel nadruk op nieuwe vormen van participatie. Of het nu om democracy gaat of om het ontwikkelen van een omgevingsvisie. Die nieuwe vormen vragen ook om nieuwe inzet van social media met bijvoorbeeld korte animatiefilms en een beeldbank. We verwachten dat deze extra kosten zich structureel zullen gaan voordoen. Maar we willen eerst door middel van een pilot hiermee ervaring opdoen.

Pilot social media			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
n.v.t.	n.v.t.	20.000	Reserve Woon- en leefomgeving

Als de gemeenteraad al deze wensen overneemt, leidt dat tot het volgende overzicht van de bestedingsruimte.

Structureel

	2020	2021	2022	2023
Bestedingsruimte vóór de perspectiefnota	263.538	362.777	231.367	188.658
Wensen in de perspectiefnota				
Moek en Doek	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Trappen zwembaden	-4.225	-4.225	-4.225	-4.225
Bestedingsruimte na de perspectiefnota	229.313	328.552	197.142	154.433
niet cumulatief ⁵		99.238	- 131.409	-42.709

⁵ De rij 'niet-cumulatief' betekent: welk bedrag resteert er in het volgende jaar, als de gemeente de bestedingsruimte in het lopende jaar helemaal opmaakt. Anders gezegd: als de gemeenteraad in 2020 en 2021 alle ruimte opmaakt, is er de jaren erna een tekort

Incidenteel

	openbare ruimte	woon- en leefomgeving	conjunctuur- reserve	overige vrije reserves	totaal geraamd eind 2021
Saldo vóór de perspectiefnota	524.613	383.136	2.130.097	142.742	3.180.588
Wensen in de perspectiefnota					
Visieplan Hooghalen		-40.000			
Vergroenen A.M. Sorghstr		-7.000			
Evenemententerrein Smilde		-35.000			
Visieplan Smilde		-100.000			
Boomhut battle		-25.000			
Pilot social media		-20.000			
Toevoeging incidenteel		46.412			
Saldo ná perspectiefnota	524.613	202.548	2.130.097	142.742	3.000.000

5. De lasten voor de inwoners

Lokale lasten

De onroerendezaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing noemen we samen onze lokale lasten. Inwoners, instellingen en bedrijven moeten die belastingen en heffingen aan de gemeente betalen.

Er zijn nog meer bedragen die mensen aan de gemeente moeten betalen. Bijvoorbeeld voor het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Die kosten noemen we leges. Het gaat daarbij dus om de betaling voor een dienst of product voor een inwoner, instelling of bedrijf. Daarom tellen we deze betalingen niet mee bij de lokale lasten.

De kosten van leges kunnen nooit hoger zijn dan de werkelijke kosten.

OZB

Voor de OZB hanteren wij de afspraken zoals vastgelegd in het coalitieakkoord. Voor de begroting 2020 geldt het percentage zoals genoemd in de CBS-prognose van maart 2019, te weten 1,4%. Op de OZB-tarieven passen we dus in 2020 de inflatiecorrectie van 1,4% toe.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

In de conceptbegroting zullen we komen met actuele informatie over de tarieven voor deze beide heffingen.

Over de afvalstoffenheffing hebben wij de gemeenteraad recent per brief geïnformeerd over het onderzoek dat we zijn gestart. De uitkomsten daarvan én de nieuwe aanbesteding PMD-afval (Plastic, metaal en drinkkarton) zullen vrijwel zeker van invloed zijn op de tarieven.

Bijlage - kaders begroting 2020

Hieronder staan de uitgangspunten voor de begroting 2019 en de meerjarenraming tot en met 2022.

Basis

- De begroting 2019 inclusief voorjaarsnota vormt de basis.

Ontwikkeling lasten

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
• Effecten salarissen				
Loonontwikkeling	3%	3%	3%	3%
Sociale lasten werkgever	0,50%	0,50%	0,5%	0,5%
• Uitgangspunt voor de toe te passen rentepercentages:				
Aantrekken lang geld	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Aantrekken kort geld	0,00%	0,00%	0,25%	0,50%
Bespaarde rente	2,65%	2,89%	2,92%	2,95%
Rente nieuwe investeringen	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Rente bouwgrond	1,91%	2,05%	2,03%	2,05%
Renteomslag	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
• Gemeenschappelijke regelingen en grote gesubsidieerde instellingen				
gemiddelde jaarlijkse verhoging	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Tenzij de GR of de gesubsidieerde instelling zelf met een meerjarenbegroting komt. Dan wordt deze aangehouden.				
• De verwachte prijsontwikkeling van de niet direct te beïnvloeden tarieven van derden worden opgenomen:				
Dit betreft onder andere: meerjarige contracten, vervangingsinvesteringen, onderhoud gebouwen, materieel, stroom, gas, water, olie, benzine, premies voor verzekeringen, waterschapslasten en belastingen en heffingen.				
• De btw-sportvrijstelling is met ingang van 2019 gewijzigd. De wijziging van de sportvrijstelling heeft gevolgen voor de aftrek van btw voor onze sportaccommodaties en zwembaden. Wij hebben diverse sportproducten. Deze aanpassing heeft forse gevolgen voor onze lasten. Hiertegenover staat dat wij ook geen btw meer hoeven af te dragen op onze baten. Toegezegd is dat wij deze meerkosten kunnen declareren. De betreffende budgetten zullen verhoogd worden met de btw en wij zullen een stelpost opnemen om deze meerkosten te kunnen declareren. Of het uiteindelijk budgettair neutraal uitpakt is nog niet te overzien.				

Ontwikkeling baten

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
• Gemeentelijke belastingen				
OZB: ⁶	1,40%	2,00%	2,00%	2,00%
Forensen:	1.40%	2,00%	2,00%	2,00%
• Toeristenbelasting wordt berekend door aantal overnachtingen keer € 1,30. Het tarief per overnachting blijft ongewijzigd.				
• Het tarief voor de afvalstoffenheffing is gebaseerd op een volledige kostendekking inclusief het verdisconteren van de kwijtschelding.				
• Het kostendekkend tarief van de rioolheffing wordt vastgesteld vanuit het Watertakenplan inclusief het verdisconteren van de kwijtschelding.				
• Kostendekkende leges voor de omgevingsvergunning.				
• Kostendekkende leges Lijkbezorgingsrechten voor de door te berekenen kosten.				
• Overige belastingen en leges:	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

⁶ bron: De geharmoniseerde consumentenprijsindex (cpi) 2019 komt uit de Kerngegevensstabel 2016-2019 en staat onder het onderdeel Prijzen, lonen en koopkracht..